

HVAD?	HVORDAN?	HVORFOR?
Sædskifte	Udnyt græs og/eller kløvergræs i sædskiftet.	Græs og kløvergræs virker sanerende på andre afgrøders sædskiftesygdomme og forbedrer jordstrukturen. Flere års græs nedbringer også frøpuljen (frøukrudt) i jorden af mange ukrudtsarter.
	Mindst et kløverfrit år og gerne to.	Såning af kløvergræs efter kløvergræs giver ofte "kløvertræthed", som skyldes kløvecystenematoder. Derfor bør der være mindst et år og gerne to år mellem dyrkning af hvidkløvergræs. Rødkløver skades kun i begrænset omfang af kløvecystenematoder, men vedligeholder bestanden. Erfaringen har vist, at majs er en god forfrugt for kløvergræs og omvendt. Efter første års dyrkning med græs falder græsudbyttet hvert år.
	Accepter, at angreb af smelderlarver er en risiko i næste afgrøde.	Smelderlarver kan være et problem efter flere års dyrkning af græs og kløvergræs, men kraftige angreb er sjældne.
	Accepter, at angreb af stankelben er en risiko i næste afgrøde.	Stankelben kan være et problem efter græs og kløvergræs på humus og sandjorde. Der er pt. ingen bekæmpelsesmuligheder. Majs og ærter er mindre følsomme for angreb end korn og græs.
	Undgå kartofler eller gulerødder efter kløvergræs.	Rodfiltsvamp på kartofler og gulerødder øges efter græs.
Sortsvalg	Vælg sorter med god resistens mod kronrust.	Vælg sorter, der i sortsafprøvningen har vist en lav modtagelighed for kronrust. Sørg for, at afgræsningsarealet har en stor og ensartet andel af kløver, da en god kvælstofforsyning gør græsset mindre modtagelig for kronrust. Der er en række andre egenskaber, der går forud for resistens mod kronrust ved valg af sorter. Se dyrkningsvejledning.
	Såbed	Etabler et godt, jævnt og ensartet såbed.
Ukrudt i udlæg om efteråret	Ved en stor ukrudtsbestand kan der være behov for at bekæmpe ukrudt, når kløveren har første løvblad.	Ukrudt er generelt ikke et stort problem ved udlæg i efteråret, især ikke hvis der er pløjet før såning.
Ukrudt i udlæg om foråret	Vurder behov for ukrudtsbekæmpelse ud fra ukrudtssammensætning og tidspunkt for forventet første slæt.	Er der dominerende ukrudtsarter som fuglegræs, kamille, pileurter, hanekro og hyrdetaske, der vil presse udlægget, bør der sprøjtes. Et tidligt slæt, før ukrudtet bliver stængelagtigt og forveddet, reducerer behovet for kemisk bekæmpelse. Afpudsning, når græsset er ca. 10 cm højt, kan erstatte en sprøjtning.
Ukrudt i udlæg med dæksæd	Bekæmp ukrudtet, når det er helt småt.	Ukrudtsmidlerne giver bedst effekt, når der sprøjtes på ukrudt med 0-2 løvblade. I dæksæd til modenhed, er der normalt behov for at bekæmpe ukrudt. I helsæd er det ikke afgørende, om der er lidt ukrudt tilbage i bunden af afgrøden. Er ukrudtsbestanden beskeden og uden agersennep, burresnerre, fuglegræs, hanekro, kamille, melder eller snerle- og ferskenpileurt, som yder afgrøden stærk konkurrence, kan du helt undlade at bekæmpe ukrudt.

HVAD?	HVORDAN?	HVORFOR?
Ukrudt i høståret (på flerårige arealer)	Hold øje med skræpper, og bekæmp dem ved behov.	Generelt har kløvergræsmarker kun et lille behov for ukrudtsbekæmpelse, men skræpper kan være et problem. Ved sprøjtning skal skræpper være 15-25 cm høje, så saftstrømmen transporterer aktivstoffet ned i rødderne. Afpuddning har også en vis udsultende effekt mod skræpper.
	Undgå vårbrandbæger/engbrandbæger på omgivende arealer.	Frø af brandbæger spredes over lang afstand. Spredning til kløvergræsmarken bør derfor begrænses ved om muligt at afslå tilgrænsende græsarealer med engbrandbæger, inden disse kaster frø. Eng- og vårbrandbæger i selve kløvergræsmarken bekæmpes bedst sidst i august, hvor de nye planter er spiret frem.
Sygdomme	Ingen behov for at bekæmpe sygdomme.	Der er normalt ikke behov for at bekæmpe sygdomme i kløvergræsmarker.
	Ingen behov for at bekæmpe fritfluer.	Fritfluer kan angribe græs i 1½-2-bladstadiet, men betydende angreb ses sjældent. Bekæmpelse i etableret sædskiftegræs er normalt ikke aktuelt. Risikoen er større ved isåning af græs i juli-august.
	Hold øje med bladrandbiller i udlægsmarken i juli-august, og bekæmp ved behov.	Den nye generation af bladrandbiller kommer frem i juli og august og kan angribe nyudlæg af kløvergræs. Risikoen for kraftige angreb er størst ved udlæg af kløvergræs i ærter, fordi bladrandbillerne her kommer frem fra jorden efter angreb i ærter og ikke først skal flyve hen til marken. I nyudlæg kan bekæmpelse i svagt udviklet kløver være aktuelt ved over 20 procent angrebne planter. I kraftigt udviklet kløver er bekæmpelse sjældent aktuel.
	Ingen mulighed for at bekæmpe stankelben.	Stankelbenlarver kan ved kraftige angreb skade græs og kløvergræs. Normalt findes der flest stankelben i 2. og 3. års græsmarker, hvor der har været afgræsset. Varme, tørre vejrforhold i juli-august fulgt af fugtige forhold i september øger risikoen for angreb det følgende forår. Der er ingen muligheder for kemisk bekæmpelse.
Skadedyr	Ingen mulighed for at bekæmpe løvsnudebillens larve.	Løvsnudebillens larve kan enkelte år - især på let jord - udtynde græsbestanden. Æglægning sker i maj og juni, men skaden bemærkes først fra august. Betydende angreb i kløvergræs er meget sjældne. Der er ingen bekæmpelsesmuligheder.

KONTAKT

Poul Henning Petersen, landskonsulent
 SEGES Planter & Miljø
 php@seges.dk
 +45 8740 5443 / +45 2010 2297

